

Výroční zpráva
Univerzitního archivu Mendelovy univerzity v Brně
za rok 2016

Brno, 19. 1.2017
Vypracovala: PhDr. Alena Mikovcová

a) Všeobecné informace

Dne 6. 2. 2012 byla Univerzitnímu archivu Mendelovy univerzity v Brně udělena akreditace pro výkon působnosti veřejného specializovaného archivu Ministerstvem vnitra ČR.

Jeho zřizovatelem je Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno (ve zkratce MENDELU).

Univerzitní archiv není samostatným celouniverzitním pracovištěm ani samostatnou organizační součástí rektorátu univerzity. Je začleněn do rektorátního pracoviště Kancléřství.

Prostorová kapacita archivu činí 428, 3 m². Tato je již nedostatečná v důsledku periodického předávání objemných celků.

Univerzitní archiv provozuje svoji webovou stránku <http://archiv.mendelu.cz/>.

b) Personální podmínky archivu

Personálně je archiv obsazen dvěma pracovníci s vysokoškolským vzděláním v příslušném oboru (PhDr. Alena Mikovcová od 1. 9. 1992, Mgr. Silvie Hanáková od 1. 3. 2012). Vzhledem nástupu Mgr. Hanákové na mateřskou dovolenou byla od 1. 6. 2015 přijata Mgr. Martina Zemanová, provdaná Ťápalová.

c) Celkové množství uložených archiválií

Počet fondů a sbírek: 146

Z nich 13 přístupných (8, 91%), 51 částečně přístupných (34, 93%), 82 nepřístupných (56,16%)

d) Počet běžných metrů (bm) celkem: 2 125,6

e) Počet archivních pomůcek: 109

f) Výběr, zpracování a využívání archiválií

V roce 2016 bylo vyřízeno 36 skartačních návrhů, ke kterým byly vydány příslušné skartační protokoly. Skartační řízení proběhla na pracovištích **rektorátu** (Oddělení účelových zařízení, Oddělení personální a sociální Ekonomický odbor, Kancléřství - Podatelna, Oddělení mezinárodních vztahů a internacionalizace).

Výběr archiválií ve skartačním řízení byl ve třech etapách uskutečněn také na **celouniverzitních pracovištích** (Ústav vědecko-pedagogických informací a služeb – Ústřední knihovna, Institut celoživotního vzdělávání).

Skartační protokoly byly vydány ústavům **Agronomické fakulty** (Děkanát – studijní oddělení, Ústav pěstování, šlechtění a rostlinolékařství, Ústav chemie a biochemie, Ústav zemědělské, potravinářské a environmentální techniky, Ústav aplikované a krajinné ekologie, Ústav techniky a automobilové dopravy, Ústav zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství- oddělení rybářství a hydrobiologie, Ústav technologie potravin, Ústav výživy zvířat a pícninářství, Ústav agrosystémů a bioklimatologie).

Skartační řízení bylo provedeno na **Provozně ekonomické fakultě** (Ústav podnikové ekonomiky, Ústav financí, Ústav účetnictví a daní, Děkanát).

Dále skartovala pracoviště **Lesnické a dřevařské fakulty** (Ústav nábytku, designu a bydlení, Ústavu nauky o dřevě).

Výběr archiválií ve skartačním řízení byl uskutečněn také na **Fakultě regionálního rozvoje a mezinárodních studií** (ústav regionální a podnikové ekonomiky, ústav sociálního rozvoje).

Skartovaly rovněž organizace, jejichž právní předchůdci byly v minulosti součástí struktury univerzity (**Vysokoškolský sportovní klub Mendelovy univerzity v Brně, Vysokoškolský odborový svaz, Základní organizace Agronomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně**).

V rámci mimo skartačního řízení předali do univerzitního archivu část své písemné pozůstalosti **doc. Ing. Blahomil Grunda, CSc.** a **prof. Ing. Vladimír Tesař, CSc.** Archiv získal darem část osobního fondu **prof. PhDr. Karla Holého** od Masarykovy univerzity (Mendelovo muzeum). Koupí byla získána část pozůstalosti **doc. Dr. Ing. Jaroslava Kříženeckého**. V jednání zůstává předání osobních fondů profesorů Lesnické a dřevařské fakulty MENDELU v Brně prof. Ing. Jiřího Kulhavého, CSc. a prof. Ing. Vladimíra Tesaře, CSc. Tito nabídli k archivní péči dokumenty redakce časopisu BESKYDY/THE BESKIDS BULLETIN, vydávaným univerzitou a dokumentaci ProSilva Bohemica, pobočného spolku České lesnické společnosti.

V roce 2016 bylo evidováno 29 přírůstků archiválií (vnějších změn) z let (1910) 1946 – 2015 v rozsahu 46,11 bm. Celkem 1 483 přijatých evidenčních jednotek představuje 7 registraturních pomůcek, 4 úřední knihy, 201 kartonů, 321 fotografií, 505 rukopisů závěrečných prací, 2 typáře razítek, 46 tisků a 412 balíků. Z nich bylo zpracováno celkem 8, 93 bm a uloženo do 201 kartonů.

K 31. 12. 2016 vykazuje archiv následující stupeň zpracovanosti archivních souborů (v bm): nezpracováno 1 068 bm (50, 28%), zpracováno 1 056, 53 (49, 71%), zinventarizováno: 14, 04 bm (0, 66 %).

Žadatelům byly vystaveny náhradní doklady (duplikáty diplomů, vysvědčení, a dodatků k diplomu), potvrzení o studiu, výpisy zkoušek, opisy sylabů, ověřování vzdělání a potvrzení o nabytí vysokoškolských titulů. Do konce roku 2016 bylo vyhotoveno 102 dokumentů správní agendy.

Univerzitní archiv navštívilo 63 badatelů, kterým bylo zapůjčeno 181 dokumentů. Badatelé si zhotovili celkem 1338 digitálních fotografií a 45 listinných kopií. Archiv pořídil pro badatele 195 xerokopí a 244 souborů digitalizátů.

Univerzitní archiv vypracoval 45 rešerší, žadatelům poskytl 16 souborů digitalizátů a 148 kopií dokumentů. Z nich časově nejnáročnější bylo dohledávání fotografií děkanů hospodářského odboru/agronomické fakulty a zootechnické fakulty z let 1919 – 2014 pro galerii děkanů, pramenů k historii ŠZP Žabčice za 2. světové války a dokumentů o původu loveckých zbraní a vycpanin ze Zámku Červená Lhota. Archiv tradičně provádí rešerše zaměřené na údaje k životu a dílu významných osobností univerzity (prof. Skatula, prof. Čihal, prof. Šebánek, prof. Procházka, doc. Švarc, prof. Šafařík, prof. Dejmal, prof. Mikšík, Dr., Ing. Boleloucký, dr. h. c., prof. Holý, prof. Munzar, prof. Ruprich). Studentům i zaměstnancům MENDELU, badatelům jiných vysokých

škol, pracovníkům, novinářům a dalším byly vyhledány a předloženy dokumenty k předmětům jejich zájmu.

S vedoucím Botanického oddělení Moravského zemského muzea RNDr. K. Sutorým, CSc. byl konzultován význam a odborné využití sbírky skleněných negativů a svitkových filmů s botanickou tematikou, uložených v osobním fondu prof. RNDr. A. Bayera, Dr.h.c.

g) Stav zachování archiválií

Univerzitní archiv nespravuje žádnou AKP a NKP.

Celkový stav úplnosti archivních fondů a sbírek je následující: 4, 79% souborů je úplných, 31,19% je mezerových, 60,27% je torzovitých a 2,73% zůstává nezjištěno z důvodu nezpracovanosti.

K 31. 12. 2016 byla provedena kontrola fyzického stavu archiválií. Univerzitní archiv spravuje 28,08% archiválií nepoškozených a 71,91% archiválií poškozených. Konkrétní stav zahrnuje:

charakter poškození 1 - křehký lámavý vykazuje 679, 43 bm (19, 18%)

charakter poškození 2 – trhliny, přelomení bylo shledáno u 1207,88 bm (54, 8%),

charakter poškození 3 – poškození plísněmi vykazuje 1 480, 31 bm (8, 9%),

charakter poškození 4 – poškozený hmyzem vykazuje 366, 54 bm (2, 7%),

charakter poškození 5 – poškozený hlodavci vykazuje 359, 44 bm (1, 37%),

charakter poškození 7 – poškozený teplem vykazuje 957, 82 bm (13, 7%),

charakter poškození 8 – vodou vykazuje 482, 95 bm (13, 01%),

charakter poškození 9 – rzí vykazuje 961,04 bm (13, 01%),

charakter poškození 11 – prachem vykazuje 2 059 bm (69, 2%),

charakter poškození 12 – poškozený světlem vykazuje 1811,78 bm (25, 34%),

charakter poškození 99 – jiné vykazuje 880, 93 bm (2, 74%).

h) Mimořádné úkoly nařízené OASSS MV ČR

Odbor archivní správy a spisové služby MV ČR nařídil svým přípisem ze dne 10. 9. 2015, (č. j. MV-134491-1/AS-2015) Mendelově univerzitě v Brně bezodkladně vydat a zveřejnit badatelský řád univerzitnímu archivu, včetně ceníku služeb a sazebníku úhrad.

Badatelský řád Univerzitního archivu Mendelovy univerzity v Brně byl vydán 18. 2. 2016 pod č.j. 3438/ 2016-91 jako Směrnice č 2/1916. V badatelně bylo zavedeno používání badatelských listů.

i) Koncepční a metodická pomoc, předarchivní péče

S ohledem na nevyhovující stav elektronické spisové služby (ERMS) na univerzitě byla na vyžádání prorektora pro strategii a IT zpracována analýza současného stavu dle metodiky OASSS MV ČR. Současně archiv vyhotovil vyjádření k navrhovaným úpravám ERMS ze strany firmy IS4U, a.s., která zabezpečuje na univerzitě provoz a vývoj Univerzitního informačního systému (UIS).

V souvislosti s prováděním správní agendy byly vzneseny připomínky k podobě dokumentů týkající se studia generovaných z UIS. Ústavu informačních technologií a Pedagogickému oddělení MENDELU byly předloženy konkrétní návrhy na odstranění nedostatků.

Pro potřeby prorektora pro vědu a výzkum byla připomínkována připravovaná novela Směrnice MENDELU o archivaci projektů řešených v rámci Strukturálních fondů Evropské unie.

Pro potřebu prorektora pro pedagogiku byly zpracovány připomínky k Rozhodnutí rektora MENDELU o úhradách věcných nákladů za poskytnuté služby

Pro prorektora pro pedagogiku byla vypracována analýza současného stavu a návrh postupu přechodu závěrečných prací vyloučených ze zveřejnění do režimu volného užití.

Všem skartujícím pracovištím i jednotlivcům byla poskytnuta ze strany Univerzitního archivu koncepční a metodická pomoc. Cíleně byly ve spolupráci s tajemníky fakult provedeny dohlídky na výkon spisové služby a na stav spisoven na děkanátech všech fakult. Současně byly fakulty vyzvány k provedení skartací na všech svých pracovištích.

- e) Konzervace a restaurování archiválií
Univerzitní archiv nemá vlastní konzervátorskou dílnu.
- f) Studentské praxe, odborné stáže a exkurze v univerzitním archivu
Studenti Obchodní akademie, Střední odborné školy knihovnické a Vyšší odborné školy knihovnické v Brně absolvovali v květnu 2016 v archivu týdenní pracovní stáž.
- g) Konference, semináře, prezentace, propagace
Ve dnech 5. 10. - 6. 10. 2016 se pracovnice archivu zúčastnily Odborného kolokvia „Získávání osobních fondů akademických pracovníků v podmínkách rozvoje elektronických dokumentů“ a „Spisová služba na vysokých školách“, které organizoval Univerzitní archiv Univerzity Palackého v Olomouci. Dr. A. Mikovcová vystoupila v obou blocích s prezentacemi zaměřenými na stav uvedených agend na MENDELU.

Obě pracovnice se zúčastnily odborných seminářů, týkajících se archivní problematiky (panelová diskuze na téma digitalizace kulturního dědictví v MZA, konference o vývoji nového software pro zpracování archiválií - ELZA).

V souvislosti se zaváděním systému řízení kvality na MENDELU a s přípravami na mapování procesů se archiv zúčastnil všech seminářů organizovaných příslušným rektorátním pracovištěm.

Ve dnech 31. 10. - 4. 11. 2016 uskutečnila PhDr. Alena Mikovcová v rámci programu Školení Erasmus+ pobyt na Slovenské poľnohospodárskej univerzite v Nitře a Slovenské technické univerzite ve Zvolenu. Školení bylo zaměřeno na výměnu zkušeností v oblasti archivní a spisové služby v univerzitním prostředí.

Univerzitní archiv se připojil k oslavám Mezinárodního dne archivů zveřejněním „fotografie dne“ na [www](#) a Facebooku univerzity.

Pro on-line Časopis Zemědělská škola, vydávaný Ústavem zemědělské ekonomiky a informací vypracovala PhDr. Alena Mikovcová souhrnný článek o vývoji MENDELU.